(Nro. 38.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 19. 17. Lutego 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Nayiaśnieyszy Pan raczył JW. Hrabiego Felixa Grodzickiego, iako byłego ze strony Ces. Austryiackiey Assessora przy Wydziale organizacyi wolnego miasta Krakowa przez wzgląd na położone przy tey czynności zasługi, ozdobić małym krzyżem orderu Leopolda.

Mocą naywyższey uchwały z dnia 18go Stycznia r. b. raczył Nayiaśnieyszy Pan, Aloizemu Palkle de Paklay Dyrektorowi sprzedaży soli w Wieliczce, w nayłaskawszem uznaniu iego 34 letniey służby i zasług w zawodzie tym położonych, nadadź przez szczególnieyszą łaskę tytuł i charakter Radcy Guberniialnego bez opłaty taxy.

Na rzecz Galicyyskiego funduszu inwalidów ofiarował Instytut nauk filozoficznych w Czerniowicach 30 ZR. W. W., a P. Wiktor Czarnecki Mandataryinsz w Noweywsi w Cyrkule Myślenickim 19 ZR. W. W.

Z Wiednia d. 7. Lutego. — Nayiaśnieysi Cesarstwo Ichmość przedsiewezmą we Srodę dnia 10go b. m. podróż z Wiednia przez Klagenfurt, Wenecyię i Rzym, do Neapolu. W pierwszym dniu zaiadą do Krieglachu i tam przenocuią; dnia 11go staną w Judenburgu, a dnia 12go w Klagenfurcie, i zabawią tam przez dzień 13sty. Dnia 14go pociągnie się podróż do Pontieba, z kąd wyydą dalsze rozporządzenia względem podróży. W orszaku N. Pana znayduią się: C. K. W. Szambelan Hrabia Wrbna (w powozie N. Pana); C. K. Jenerał artylleryi, Baron Ducca; C. K. Doktor przyboczny, Radca Stanu i Konferencyi Baron Stifft; C. K. Pułkownik i Jenerał-Adjutant N. Pana, Kawaler Eckhard; C. K. tayny Sekretarz Gabinetowy, de Varady; C. K. Kassyier głównego Urzędu płatniczego i Rachmistrz podróżny de Scharff, i t. d. W oddzielnym orszaku N. Pana znayduią się: C. K. Szambelan i Pułkownik, Kawaler Pasqualigo (który wyiechał naprzód); C. K. Szambelan i Maior Hrabia Falkenhayn i P. Young, C. K. Radca Rządowy i Bibliiotekarz Jego C. K. Ici. — W orszaku Nayiaśnieyszey Pani znayduią się: C. K. W. Ochmistrzyni Hrabina Lazanzka (w powozie N. Pani); W. Ochmistrz N. Pani, Hrabia Wurmbrand; C. K. Damy Dworskie Baronowa Hohenegg i Hrabina Cavriani etc. etc. — Cały orszak podróżny składa się z 32 powozów, a na każdey stacyi pocztowey potrzebnie 156 koni.

Gazeta Wiedeńska z d. 4. Lutego umieściła następuiące Uwiadomienie: „Wskutek uchwały Wydziału bankowego z d. 11go Stycznia 1819 tudzież ebwieszczonego iuż naywyższego zatwierdzenia oneyże, wszyscy posiadacze akcyy, których życzeniem iest, aby te na ich własne imię zaciągnione były do ksiąg bankowych, podać maią począwszy od dnia dzisieyszego, do tuteyszey Kassy akcyyney oprócz akcyy oryginalnych także i prośbę na pismie niestemplowaną, która w dowód przedsięwziętey w tey mierze czynności urzędowey, zachowaną zostanie w archiwum bankowey Izby rachunkowey; oraz za podpisem posiadacza akcyy, zawierać ma w sposób naydokładnieyszy: stronicę księgi, liczbę, dzień wydania akcyi, imię pierwotnego posiadacza, tudzież imię, pod którem zaciągnienie akcyi do ksiąg bankowych nastąpiło. Wszakże zaciągnienie to nastąpi tylko za uprzedniem złożeniem piętnastu kraycarów waluty bankowey, od każdey poiedyńczey akcyi wedle sposobu dotąd używanego, co na sameyże akcyi urzędownie zaświadczonem zostanie. — Podpisana Dyrekcyia podaie niniejsze urządzenie do publiczney wiadomości z tą uwagą: że względem akcyi, podanych dla zaciągnienia onych w księgi do C. K. jeneralnego Konzulatu w Amsterdamie, niezaszła żadna odmiana w manipulacyi dotychczas zachowaney, wszelako także i tam od wciągnienia do ksiąg każdey poiedyńcey akcyi, wymierzona iest taż sama opłata 15 Kr. waluty bankowey.

W Wiedniu d. 1. Lutego 1819.

(Następuią podpisy.)

)(

Wiadomości zagraniczne.

Brazylija.

Gazeta Wiedeńska umieściła: „Gazety północno-Amerykańskie rozsiały niedwno pogłoskę, iakoby w Brazylii, a mianowicie w Fernambuko panowały rozruchy. Nowsze wiadomości ztamtąd nadeszłe świadczą, że ta pogłoska była bezzasadną. Aresztowano wprawdzie niedawno kilka osób, lecz iako współwinowayców wiadomego iuż powstania, które tam przed nieiakim czasem wyiawiło się." — Gazeta Londyńska Kuryier donosi, że P. Sumpter, Pułkownik Ziednoczonych Stanów Ameryki północney, akkredytowany w Rio-Janeiro, wyiechał ztamtąd nagle, z rodziną swoią.

Wschodnio-Indyyskie wyspy.

Gazeta Londyńska Kuryier umieściła mnostwo aktów urzędowych, tyczących się okoliczności, która łatwo doprowadzić może do rospraw między Angliią a Niderlandami. Cała rzecz idzie o rozpostarcie udzielney opieki nad Sułtanem Polimbangskim, o którym donosiliśmy iuż w przeszłym numerze gazety naszey. Wiadomo że podczas ostatniey woyny Anglicy opanowali wyspą Jawę i zawisłe od niey posiadłości, do których należy Państwo pomienionego Sułtana, położone na wyspie Sumatra, wraz z wyspą Banka, maiącą obfite kopalnie cyny. Ta czyniła dawniey Kompanii Hollenderskiey do 150,000 funt. szt. rocznego dochodu; Sułtan uważany za hołdownikie Kompanii Hollenderskiey, miał dawniey w Stolicy swoiey załogę Hollenderską. W ciągu długo trwaiącey woyny na morzu, Anglicy weszli w prawa Hollendrów i w r. 1813 zawarli z Sułtanem traktat, mocą którego tenże odstąpił Anglikom wyspę Bankę, a ci zrzekli się Władctwa swoiego nad Palimbangiem. Po zawarciu pokoiu powszechnego, powróciła Angliia Niderlandom, ich owczesne posiadłości w Indyiach-Wschodnich, mianowicie zaś także i wyspę Bankę, lecz o Sułtanie Palimbangskim nie było przy tem wszystkiem ani wzmianki. Gubernator Angielski w Benkoolii (na wyspie Sumatra) uważaiąc Sułtana za Monarchę niepodległego, wszedł z nim w układy, i zawarł traktat, w skutku którego Sułtan, uważaiąc się pod zasłoną Rzadu Angielskiego, żądał załogi Angielskiey dla swoiego bezpieczeństwa, i dozwolił Anglikom wyłącznego handlu w swoich Kraiach. Gubernator, P. Tomasz Stamford Raffles posłał mu tymczasem chorągiew Angielską i Rezydenta Angielskiego w osobie Kapitana Salmond. Z tem wszystkiem Rząd Hollenderski na wyspie Jawie, trzymaiąc się dawnych traktatów, zawartych z Królestwem Palimbangskiem żądał, aby Sułtan tak, iak dawniey, uznawał się hołdownikiem Hollenderskim i Państwo swoie podzielił między siebie i iednego ze swoich krewnych. Aby bydź pewnieyszym dopełnienia tego rozkazu, wysłał do niego Rząd Hollenderski P. Munthinghe, iako swoiego Kommissarza z małą eskadrą i nieco woyska; Sułtan, który w skutku zawartego z P. Raffles traktatu, uważał się sprzymierzeniem Angielskim, niechciał się poddać, z którego powodu Kommissarz Hollenderski poymać kazał i Sułtana i Rezydenta Angielskiego, Kapitana Salmonda, chorągiew zaś odebrał, i osadził nowego Sułtana uznawaiącego się hołdownikiem Hollenderskim. P. Tomasz Raffles protestował się uroczyście przeciwko tey czynności, uważaiąc ią iako krok nieprzyiacielski i gwałcący prawa Anglii. Gazeta Londyńska Kuryier, iest tego zdania, że sprawa ta, aczkolwiek bardzo ważna, zagodzona będzie sposobem przyiacielskim.

Dla lepszego zrozumienia powyższey okoliczności wiedzieć trzeba, że posiadłości Angielskie na wyspie Sumatra składaią czwartą Prezydencyię Indyyską, nazwaną Benkooliia. Stolica ma to samo nazwisko; blisko niey stoi zamek Marlborough. Malayskie Państwo Menangkabo, sławne niegdyś obfitością złota a od starożytnych nazywane złotym Chersonezem iest bardzo ludne; miliion nie stanowi ieszcze całey ludności, i zdaie się, że P. Tomasz Raffles znalazł tyle ludności w obwodzie 20 mil Angielskich, które przebył.

Inne pisma twierdzą na stronę Hollandyi, że Sułtan Palembangski od dawna hołdował i płacił dań Hollenderczykom, że Anglicy w roku 1812 zrzucili go i osadzili na tronie iego brata pod warunkiem odstąpienia im wyspy Banka, w roku zaś 1813 zrzuconego Sułtana znowu przywrócili; że atoli Rząd Angielski naganił to, i przywrócił rzeczy do stanu z roku 1812; że mocą traktatu z roku 1814 wszystkie osady, które Hollandyia w dniu 1. Stycznia 1803 posiadała, a zatem i Palembang oddane iey zostały, i że mocą artykułu 2go tegoż traktatu, wyspa Banka iako wynagrodzenie za Cochin i przyległości na brzegach Malabaru, z zupełną udzielnością Hollandyi odstąpiona iest; że zatem zupełnie sprawiedliwemi są kroki Hollen-

drów, ponieważ żadnemu obcemu Ajentowi nie wolno iest wchodzić w układy z hołdownikiem Hollenderskim, zwłaszcza gdy traktat z roku 1814 iest bezwarunkowy; nakoniec, że Deputowani Gubernatora Malboroughskiego, zatknąwszy przemocą banderę Angielską na pałacu Palembangskim, zasłużyli zupełnie na obeyście się z nimi ze strony Kommissarza Niderlandzkiego, który odesłał ich do Batawii i oparł się wtargnieniu oddziału woyska, wysłanego przez Sir Tomasza Raffles z Benkoolii do Palembangu.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Małżonki wszystkich czterech Królewiców Angielskich, bawiące teraz na stałym lądzie maią bydź przy nadziei. Niektóre gazety Angielskie wnoszą, że Xiężniczki te przed rozwiązaniem swoiem zjadą do Londynu, ponieważ prawa Angielskie względem urodzin dziedzięcia są bardzo ściste, nadto zaś byłoby nieprzyzwoicie, aby spodziewany Następca tronu Angielskiego gdzie indziey nie w Anglii pierwszy raz światło dnia obaczył!!! (W pierwszych dniach Lutego miał popłynąć jacht Królewski dla przywiezienia do Londynu Xięcia i Xiężney Klarencyi). — Arcy-Xiąże Maxymiliian Austryiacko-Esteński oglądaiąc warsztat okrętowy w Plymucie, wbił własną ręką gwóźdź do okrętu, który naprawiano, a robotnikowi, od którego wziął młota, podarował banknotę na 1 funt. szterl.; robotnik spytał się, czyliby Jego Cesarzowicowska Mość ieszcze iednego gwóździa wbić nie zechciał. Arcy-Xiąże spuszczał się także w tak zwanym dzwonie pod wodę, gdzie bawił przeszło 3 kwadranse. Podczas oglądania warsztatu, gdzie kręcą liny do okrętów, assystuiący Jego Cesarzowicowskiey Mci Marszałek Porucznik polny Hrabia Hardegg miał przypadek, który o mało że naygorszych skutków za sobą nie pociągnął. Przypatruiąc się z wielką uwagą robocie, wpadły mu palce między postronki, skręcane z naywiększą szybkością, i byłby postradał ręki, gdyby na krzyk stoiących do około nie wstrzymano machiny. Wszelako ręka znacznie uszkodzona, i ramie wywichnięte zostało. Arcy-Xiąże podarował i tu robotnikom 50, a 17 funt. szterl. do Kassy wdów owych robotników, którzy przez przypadki życie utracili. Dnia 7go Stycznia wyiechał Jego Cesarzowicowska Mość do Arundelu dla oglądania przepysznego zamku tamecznego; potem był w Brightonie dla pożegnania się z Xięciem Rejentem Angielskim, a dnia 15go znaydował się znowu w Londynie. — Lord Castlereagh cierpiał wciąż tak mocne napady pedogry, że dnia 11go i 2ego Stycznia obrady Gabinetowe w pomieszkania iego odbywały się. — Lord Selkirk, oskarżony od Kompanii Połnocno zachodniey o zamordowanie P. Semple, iednego z iey Ajentów, o rabunki i inne zgrozy (luboć skargi te odrzucono), stawił się sam w Londynie dla usprawiedliwienia. — Marszałek Beresford Naczelnik woysk Portugalskich wybierał się z Londynu do Lizbony. — Kapitan Hastings uznany został nakoniec Parem, iako Hrabia Hantingdon. Musiał okazać, że 12 linii starszych całkiem wymarło. Hrabiowie Hantingdonowie pochodzą w linii żeńskiey od owego Xięcia Klarencyi, któremu brat iego Edward IVty dał do wyboru gatunek śmierci, a który kazał utopić się w małmazyi. — Ponieważ cena przenicy przyyśdź miała na 80 szylingów za kwarter, przeto spodziewano się, że z dniem 15stym Lutego porty Angielskie dla tego gatunku zboża na 3 miesiące zamknięte będą, dla innych zaś ieszcze w wysokiey cenie stoiących, otwarte pozostaną. — Bank postanowił dopomodz podupadłemu Domowi Bowden-Campbell i Komp. Trzydzieści Domów Londyńskich zaręczyły każdy za 5000 funt. szterl., na to pożycza Bank 150,000 funt. szterl., inni przyiaciele przyrzekli złożyć 50,000 funt. szt., a tak Dóm wyżey pomieniony zaczął znowu wypłacać. — W Anglii buduią teraz fregaty nadzwyczayney wielkości, podobne do Amerykańskich. Dnia 12go spuszczono z warsztatu iednę taką fregatę w Deptfordzie. — Według wykazu marynarki Królewskiey z dnia 1go Stycznia, znaydowało się w służbie czynney 154 okrętów, 2 Admirałow, 1 Wice-Admirał, 9 Kontra-Admirałów, 92 Kapitanów, 47 Dowodców, 325 Poruczników, 135 maystrów okrętowych, 206 chirurgów, 116 płatników, 20 kapellanów. — Nad odnogą morską w Menai w Hrabstwie Wallis, buduią most żelazny, który ma mieć 1000 stop długości, a wsparty na dwóch skałach, wznosić się na 100 stop nad powierzchnią wody. — W miastach Scarrif i Tomgrany w Irlandyi wybuchły niepokoie. Pospólstwo uzbroione w strzelby napadało na domy bogaczów i rabowało ie. Niema ieszcze dokładnieyszych wiadomości w tey mierze. — Na iednem z posiedzeń Demokratów (Whigs) w Newcastle, gdzie prezydował Hrabia Grey, ogłoszono bez ogrodki zdanie oppozycyi. Obstaie ona za utrzymaniem pokoiu; za reformą lub niereformą Parlamentu; za oszczędnością

w wydatkach Stanu; za reformą praw kryminalnych; za gotowemi wypłatami Banku, i za wyzwoleniem Katolików Irlandzkich. (Z Irlandyi otrzymano wiadomość, że Jenerał Montague Mathew, Członek Parlamentu i ieden z naygorliwszych obrońców sprawy Katolików-Irlandzkich, zszedł ze świata.)— Także i znany P. Hunt prezydował w Manszestrze na zgromadzeniu Ludu, poczem niemal ze 150 ludźmi obiadował w oberzy. Zwierzchność poczyniła kroki zapobiegaiące aby Lud niedopuścił się zdrożności; ale skończyło się na mowach. — W pomieszkaniu Lorda Maiora (Prezydenta miasta Londynu) wybuchła woyna. Pewien Adwokat kupił sobie przed kilkoma laty urząd, upoważniaiący go bywać na rosprawach sądowych i na wielkich ucztach u Lorda Majora. Nieszczęściem atoli żyie z nim dawno iuż w nieprzyiaźni; ile razy więc znayduie się u Lorda Maiora, każe go ten z domu wytrącać. To stało się iuż 6 razy; za każdym razem protestował się Adwokat, a teraz zaniósł skargę do Rady gminney. — Kilkanaście Domów Londyńskich ponabywało w Madrycie pozwolenia do wolnego handlu z Veracruz; co może dadź powód do sporów, ponieważ ani co do wolności od opłat cłowych, ani też co do rozciągłości handlu tamecznego nie są zaspokoionemi. Przeciwnie uskarżaią się w Hiszpanii że Anglіia zagarnęła cały handel Daryyski, który dawniey prowadzonym był przez Puerto-Bello. — Według doniesień z Jamaiki aresztowano tam kilkanaście przybyłych osób, które za bardzo niebezpieczne poczytywano. Zgromadzenie osadnicze zebrało się dnia 9go Listopada w Spanish-Thown, i uchwaliło mianować Wydział, któryby w skutku owego wypadku roztrząsnął prawa względem cudzoziemców. — Sąd Edinburgski oświadczył na nowo na zapytanie się cudzoziemca P. Macao, że posiadacz akcyi Szkockiey, tem samem według statutu z roku 1695, we wszelkich sprawach iako naturalizowany obywatel Szkocki uważanym bydź musi.

Zjednoczone Niderlandy.

Na posiedzeniu Stanów jeneralnych dnia 21go Stycznia przełożono imieniem Króla proiekt do prawa, względem roztrząśnienia długu Stanu na rzecz wierzycieli. W roku bieżącym maią spłacić 5 miliionów tego długu. — Rozporządzeniem Królewskiem z dnia 10go Grudnia wskazana iest nowa organizacyia artylleryi, a trzecie batalliony wozów zniesione. — Woysko nie będzie więcey dzielić się na dywizyie i brygady; 6 Jenerałów Poruczników dzielić będą między sobą Dowodztwo, a każdy z nich będzie mieć swoie woysko pod sobą w swoim obwodzie. — Rząd Niderlandzki uchwalił, aby okręty Angielskie w portach Niderlandzkich (tak iak Niderlandzkie w Angielskich), za każdym zawinięciem płaciły zwykłe cło portowe, które dotychczas rocznie opłacały. — Słychać że Król zamyśla przedsięwziąć kroki względem poprawienia losu Duchowieństwa, tudzież przywrócenia kilkunastu kościołów i kaplic; nie mniey znieść Administracyię funduszów dobroczynnych, a dobra ich oddadź ile możności w te ręce, którym ie fundatorowie powierzyli. Podobne rozporządzenie wyszło iuż względem fundacyi szkolnych. Jedna z gazet Berlińskich czyni tu tę uwagę, że samym Rządom tyle zależy na fundacyiach prywatnych, iż powinnyby raczey zachęcać do nich, aniżeli przez wdzieranie się w prawa, odstręczać. — Król dał zlecenie naczelnemu Inżyniierowi P. Vifquin, aby ułożył plan do pomnika, który postawiony bydź ma w Waterloo na owem polu gdzie zwycięztwo rozstrzygnione zostało. — Dnia 15go Stycznia skazano redaktorów dziennika Flandryyskiego, a mianowicie P. Dubara na 1 — a P. Doucina na 4 letnie więzienie, nadto obudwóch na zapłacenie kosztów processu. — Skończyła się iuż instrukcyia processu przeciwko osobom podeyrzanym o wiadomy spisek. Dwie z nich uwolniono, resztę odesłano do Izby oskarżaiącey. — Bankructwo Domu Beerenbrooka narobiło wiele pomieszania. Dóm ten posiadał 4 miliiony procentowych zapisów Francuzkich, co czyni kapitału 80 miliionów. Przy każdem spadnieniu pomienionych papierów o 1 od sta, tracił więc 40,000 funt. szt. (400,000 ZR.) — Za pośrednictwem Posła Rossyyskiego, i na dawnieysze ieszcze wstawienie się ze strony Dworu Portugalskiego namyśliła się nareszcie Porta Ottomanska do uznania Dostoyności N. Króla Jmci Niderlandzkiego; co przez Reis Effendego rezyduiącemu w Konstantynopolu Posłannikowi Niderlandzkiemu urzędowie oświadczyć kazała. —

Włochy.

Naynowsze gazety Neapolitańskie donoszą o zeyściu ze Świata N. Krola Hiszpańskiego, Karola IVgo (Oyca panuiącego teraz Ferdynanda VIIgo). Wypadek ten zaszedł dnia 19go Stycznia między godziną 1wszą i 2gą po południu, w Neapolu, mieyscu urodzenia Jego, gdzie przed lat 71 (dnia 12go Listopada 1748) pierwszy raz światło dnia uyrzał.